

До № 2190-1 від 04.10.2019 р.
Г.М. Третякова та інші

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

№ 16/3-755/2190-1(231668)

"29" 11 2019 р.

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України
щодо усунення дискримінації фізичних осіб-підприємців»
(№ 2190-1 від 04.10.2019 р.)

Вказаний законопроект поданий як альтернативний до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон про єдиний внесок) (щодо справедливості справляння єдиного соціального внеску)» (реєстр. № 2190 від 30.09.2019 р.).

У вказаному проекті пропонується: звільнити фізичних осіб-підприємців від сплати єдиного внеску за себе, якщо вони працюють за трудовим договором та отримують заробітну плату не менше мінімальної заробітної плати (зміни до статті 4 Закону про єдиний внесок); скасувати обов'язок щодо сплати єдиного внеску для фізичних осіб-підприємців (крім тих, що обрали спрощену систему оподаткування), осіб, які проводять незалежну професійну діяльність, членів фермерських господарств (зміни до статті 7 Закону про єдиний внесок); надати право органу доходів та зборів звертатися до державного реєстратора з заявою про припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, яка більше ніж шість місяців не здійснює господарської діяльності та не сплачує податків та зборів (зміни до статті 13 Закону про єдиний внесок, зміни до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» (далі – Закон про державну реєстрацію)); списати з фізичних осіб-підприємців суми нестягнутої пені, нарахованої на суму недоїмки зі сплати єдиного внеску за період з 1 січня 2017 року (пункт 2 розділу IV «Перехідні положення» проекту).

Розглянувши проект, Головне управління вважає за доцільне вказати, що зміни до статей 4 та 7 Закону України про єдиний внесок заслуговують на підтримку, але щодо інших положень проекту слід висловити наступні зауваження.

1. У змінах до статті 13 Закону про єдиний збір та у змінах до Закону України про державну реєстрацію органу доходів та зборів надається право «звертатися до державного реєстратора з заявою про припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, яка більше ніж шість місяців не здійснює господарської діяльності та не сплачує податків

та зборів, про що фізична особа-підприємець має бути повідомлена за 30 календарних днів до такого звернення».

Вважаємо, що ця пропозиція у запропонованому вигляді виглядає необґрунтованим обмеженням конституційного права громадян України на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом (стаття 42 Конституції України). Це пояснюється, зокрема, тим, що рішення про припинення підприємницької діяльності фактично приймається органами податків та зборів одноособово, навіть без отримання від підприємця пояснень щодо підстав, з яких він не здійснює підприємницьку діяльність.

З цього приводу нагадаємо, що згідно з пунктом 67.2 статті 67 Податкового кодексу України контролюючі органи в установленому законом порядку мають право звертатися до суду про винесення судового рішення щодо, зокрема, припинення підприємницької діяльності фізичних осіб – підприємців, тобто вказане рішення приймається у судовому порядку, що дозволяє підприємцю захистити своє право на здійснення підприємницької діяльності.

Варто також вказати, що право органу доходів та зборів звертатися з заявою про припинення підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців навряд чи можна розглядати як усунення їх дискримінації, що відповідно до назви проекту є його предметом. Більш того, оскільки у змінах до статті 13 Закону про єдиний внесок йдеться про право органу податків та зборів (а не його обов'язок), запропоновані зміни можуть привести до збільшення проявів дискримінації фізичних осіб-підприємців, оскільки орган податків та зборів буде самостійно вирішувати: на кого з підприємців подавати заяву про припинення підприємницької діяльності, а на кого ні. У зв'язку з цим вказані положення містять й корупційні ризики.

Крім цього, визначення у статті 13 Закону України про єдиний внесок права органів контролю доходів і зборів звертатися до державного реєстратора із заявою про припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, яка більше ніж шість місяців не здійснює господарської діяльності та не сплачує податків та зборів, не узгоджується з предметом названого Закону, в якому, згідно з його преамбулою, визначаються *«правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку»*, а не всіх податків.

До того ж визначення підставою для подання заяви про припинення її підприємницької діяльності шестимісячного строку, протягом якого фізична особа-підприємець не займається підприємницькою діяльністю, не враховує того, що для окремих категорій фізичних осіб-підприємців такий строк «нездійснення» підприємницької діяльності матиме об'єктивні причини. Зокрема, йдеться про перебування жінок фізичних осіб-підприємців у відпустках по догляду за дитиною.

4. Щодо пропозиції про списання з фізичних осіб-підприємців сум нестягнутої пені (пункт 2 розділу IV «Перехідні положення» проекту) зазначимо, що, на нашу думку, у цьому пункті також бажано визначити порядок такого списання або орган, який має його затвердити. Крім цього, слід звернути увагу, що списання нестягнутої пені лише з фізичних осіб-підприємців виглядає дискримінаційним по відношенню до осіб, які проводять незалежну професійну діяльність, та членів фермерських господарств, які разом з фізичними особами-підприємцями звільняються від обов'язку сплачувати єдиний внесок за період, коли ними не отримано доходу, але щодо них таке списання не передбачено.

Узагальнюючий висновок: за результатами розгляду у першому читанні законопроект доцільно повернути на доопрацювання з наступним врахуванням висловлених зауважень та пропозицій.

Керівник Головного управління

С.А. Тихонюк

Вик.: С.В. Бортнік